

178921. 89
4

PROCANCELLARIVS
IOS. LVD. ERN. PÜTTMANNVS
I. V. D
CATHEDRALIS ECCLESIAE NVMVVRGENSIS CANONICVS
PANDECT. PROF. ORD. ET COLLEG. ICTOR
ASSESSOR

SOLLEMNIA INAVGVRALIA
PRAECLARISSIMI CANDIDATI
ADOLPHI WENCESLAI SCHMIDTII

A. M
A. D. XVI. APRILIS MDCCLXXXIX
PVBLICE CELEBRANDA
INDICIT

PROCANOELIARYS

IOS LUDWIG PATTMANNVS

AD AVS P...
G...
PARISII...
1804

SOLLIMNY INAVGARALIA

...

RESOLUTIONS CANDIDATI

AD OBITUM WENNERI...
...

...

MISCELLANEORVM

AD IVS PERTINENTIVM

SPECIMEN VI.

CAPVT XVII

Pro rigore cambiâli contra Caietan. Filangierium.

Innumerabiles inter huius aevi scriptores suo merito eminet CAIETANVS FILANGIERIVS, Eques Neapolitanus, cuius de legislatione liber ab omnibus, qui harum rerum gustum habent, in oculis ferrur maximisque extollitur laudibus. Neque enim FILANGIERIVS eorum ex numero est, qui scribendi laborantes libidine saepius iam dicta repetunt suisque lectoribus cramben apponunt centies recoctam; sed ipse potius cogitare cogitataque mira suauitate atque eloquentia exprimere didicit *). Quid igitur mirum, si omnes, qui de his rebus iudicare possunt, quasi signo aliquo dato ad hunc librum legendum et relelegendum concurrant lectionisque dulcedine

A 2

lacten-

*) Postquam haec scripseram, FILANGIERIVS cheu! anno proxime superiore vivere desiit. Edidit autem operis sui Libros quatuor Tomis VII. quorum tres posteriores Neapoli 1785. prodierunt. Spes tamen nobis facta est, fore vt ex chartis ab eo relictis id, quod restat, ex parte saltem in publicum edatur. In linguam vernaculam, quantum quidem scimus,

lactentur et suaviter afficiantur? Ego certe haud mentiar, si, quod CICERO de se gloriatus est, *παιδείαν* scilicet *Κύρις* legendo se contriuisse, ad me quodammodo transfulerim, librumque FILANGIERII a me itidem legendo paene contritum esse dixerim.

Quemadmodum autem nullus in his terris scribitur liber, qui ita comparatus sit, vt nihil plane in eo reprehendi possit, ita nec *σύγγρα* illud omni ex parte perfectum omnique labe immune esse viderur. Me quidem duo maxime in eo suspensum tenere, scilicet quod FILANGIERIVS cum instituta feudalia nexumque clientelarem, tum etiam rigorem, quem vocant, cambialem summo studio impugnat, et vtrumque penitus tollendum esse contendit. De priore nihil iam dicam, inprimis cum is aduersarium ideam nactus sit IOSEPHVM GRIPPAM in libro, cuius titulum in margine *a)* adscripsimus. Dicam autem in praesenti *de rigore cambiali haud omnino abolendo*, FILANGIERIVMque hoc in argumento haud satis recte versatum esse ostendere conabor. Quod antequam faciam, monere oportet, quid id demum sit, quod ille improbat et reiiciendum censet. Loquitur scilicet de carcere aut custodia, quae debitorem, pecuniam ex litteris cambialibus debitam iusto tempore haud soluentem, expectat. Hanc igitur custodiam (*arrestationem* barbari vocant) FILANGIERIVS tribus maxime de

scimus, non nisi quatuor partes eiusdem operis translatae fuerunt. Haud tamen dubitamus, quin doctissimus G. C. K. LINCKIUS, Altorfinus, reliquas etiam partes in linguam germanicam versurus sit.

a) La Scienza della Legislazione indicata, Overo Riflessioni critiche sulla scienza della legislazione del Sign. Cav. D. GAETANO FILANGIERI; opera di GIUSEPPE GRIPPA, Napoli 1785.

de causis reicit, scilicet quod non modo manifesto *iniusta*, sed praeterea etiam *inutilis* et *noxia* sit *b*).

Iniusta est, inquit, quia infortunium hic confunditur cum delicto, et, qui nullum laesit pactum, iure quodam priuatur perfecto. *Inutilis* est, propterea quod debitores (inprimis mercatores), qui soluendo sunt, ratione multo fortiore, periculo puta amittendae fidei, quam carceris metu, ad soluendum compelluntur; *inutilis*, quod ad dolosos attinet debitores, quippe quos grauiores expectant poenae, quam custodia et carcer; *inutilis*, quantum ad eos, qui penuria laborant pecuniae, utpote quibus carcer facultates ad nomina dissoluenda necessarias haud solet suppeditare, *Noxia* denique est, quia plerique debitores carcere haud inclusi ad meliorem peruenire possunt fortunam, cum contraria ex parte executio tam sollempnis, atque manus iniectio est, debitori omnem adimat fidem, eumque vna cum ipsius creditoribus haud raro pessumdet; *noxia* est hanc etiam ob causam, quod occasionem praebet vsurariae prauitati, multisque familiis maximam adfert calamitatem, cum pleraeque litterae cambiales super mutuo dentur admodum detrimentoso. Eadem ex ratione debitorum cambialium custodia damnosa etiam est reip. propterea quod vsuras fouendo immodicas fenestram aperit innumeris iuuenum vitiis, in quae, absque cambiis foret, haud inciderent, eoque nec suis misere exspoliarentur fortunis. Damnosa tandem est, quia loco industriae utilis atque honestae prauam, turpem, luctuosissimamque in ciuitatem inducit. Ita (addit) vnus

A 3

legis-

b) Vid. La Scienza della Legislazione del Cavalier GAETANO F. LANGIERI, *Lib. III. cap. 54. P. IV. p. 677.* vers. germ. Onoldin. 1787.

legislationis error mala gignit quam plurima, saluberrimasque abscondit veritates, aut earum certe minuit vim, adeo ut, qui legibus scribendis occupantur, somno quasi opprimantur perpetuo.

Audiuistis, L. B. FILANGIERII argumenta, quae prima fortasse specie non nullius videbuntur esse ponderis, et si vel ex parte veritate niterentur, facile nos in partes traherent contrarias. Nunc cum res multo aliter habeat, ut nos quoque audiatis, vehementer rogamus, quo deinde, penes quem victoria sit, existimare facilius possitis. Neque vero soli FILANGIERIO id venit in mentem, sed simile quid iam antea alii placuerat Italo, COSIMO puta AMIDEO, qui iisdem fere, quibus FILANGIERIVS vitur, armis pugnavit c); atque ita, cum illius argumenta refellemus, eadem opera AMIDEO simul respondebimus, vnaque veluti de fidelia duos dealbabimus parietes.

Ait igitur FILANGIERIVS, debitoris cambialis custodiam (vulgo *incarcerationem*) ideo esse iniustam, quod infortunium sic confundatur cum delicto, quique nullum laeferit pactum, inre quodam priueretur perfecto. Verba audio, rem ipsam haud video. Quisquis datis litteris cambialibus mutuum sumit pecuniam, ille scit, aut scire saltem debet, quaecumque incidit fortuna, veniente die mutuum esse restituendum, neque creditori aduersae exceptionem fortunae

c) Conf. Discorso filosofico-politico sopra la carcere dei debitori; nuova edizione con aggiunte, Firenze 1783. cuius, ni fallor, libelli (Imae scilicet edit.) verho germ. sub. tit. *Philosophisch-Politische Abhandlung über die Gefangennehmung der Schuldner*, Franc. et Lips. 1773. prod. In eandem quodammodo sententiam inclinare videtur RAYNALIVS in libr. qui sub tit. *Esprit de Gu. Th. Raynal; Recueil également nécessaire à ceux qui commencent, et à ceux qui obeissent*, Londini 1782. prod. P. I. Sect. 1. cap. 23.

fortuna*e* iure posse opponi. Qua igitur fronte nihilominus ea vietur contra creditorem, ad quem infortunium, quod debitor aut casu passus est, aut sua sibi culpa contraxit, nihil pertinet? Quodsi debitor, aduersam passus fortuna*m*, obligatione res alienum reddendi solueretur, infortunium reapse non ad ipsum, sed ad creditorem potius redundaret. Quando igitur debitor, qui haec omnia nosse debet, nihilominus litteras dat cambiales, nonne eo ipso significat, se aduersam fortuna*m* in detrimentum creditoris haud allegaturum esse?

Deinde quotidiana docet experientia, decem ex debitoribus vix vnum fortuna*e* iniuria ad incitas redigi, plerosque autem sua culpa decoquere et soluendo esse desinere. O nos, inquit, miseros!

— *Oves furto, morbo periere capellae,
Spem mentita seges, bos est enebrius arando.*

Inanes querelae! Certe furtum simplex, quod in bene constituta ciuitate debita boni patrisfamilias diligentia praecaueri facile potest, casus inter fortuitos haudquaquam referendum est. *l. 52. §. 3. D. pro soc. l. 23. D. de R. l.* Haud magis animalium mors minorque frugum proventus eiusmodi casus fortuiti sunt, qui praeter morem aut opinionem accidunt. Sunt enim haec res earum ex numero, quae a re pecuaria agrariaque separari haud possunt, quasque cum aliorum annorum vbertate aequo compensare animo par est.

Sed naufragium, inquis, passus sum. Audio, neque tamen tibi omnino consentio. Magnum, amice, contrahis aes alienum, pecuniamque mutuo acceptam fortuna*e* aleae exponis. Quodsi deinde aut naufragio, aut incendio, aut aliorum fraude aliena cum tuis amittas, ecquis a culpa

te facile absoluet? Ego nequaquam. Tuam per me licet in aleam exponas pecuniam, dummodo a mea abstineas, neque meam simul fortunam in periculum adducas. Fac autem, reapse eiusmodi incidere casum, qui nulla, quamvis magna, circumspectione et diligentia praecaveri potuerit, debitoremque vere ad incitas redigat, tunc sane creditor haud facile tam inhumanus erit et stultus, ut debitorem carceri mandare, mandatumque suo sumtu alere velit. Sed fac, velle. Aut magnopere fallor, aut breui, ubi mens ab ira resedit calorque deferbuit, velle desinet. Non enim tam excordes sunt homines, ut diu inanes facere impensas, suamque incassum iactare velint pecuniam. Nae casus hic esset rarissimus atque insolitissimus, qui si quando incidere, meminisse oporteret, quod in *l. 4. — 6. D. de Leg.* scriptum legitur: *Ex his, quae forte vno aliquo casu accidere possunt, iura non constituuntur. Nam ad ea porius debet aptari ius, quae et frequenter et facile, quam quae perraro eueniunt.* Το γὰρ ἀπαξ ἢ δις παραβαίνουσιν οἱ νομοθέται.

Quodsi quis existimat, pleraque, hominibus quae subinde accidunt, infortunia fatali quadam et haud euitanda euenire necessitate, vehementer errat. Pleraque certe mala nostra ipsi culpa nobis contrahimus, nostroque, ut dici solet, equo aduehimus. Vetus dictum est: *Fortuna suis cuique fingitur moribus*, verissimeque *PLAVTVS Trin. II. 2. 84. Nam sapiens quidem, pol, ipse fingit fortunam sibi.* Iam alibi monuimus, sollempne hoc hominum virtutum esse, ut, si quid peccarint, id ipsum fortunae aut aliis delegent, ideoque sedulo cauendum esse, ne culpam stultitiamque hominum cum casu foruito confundamus. Plerosque sane eorum, qui decoquunt, aut inanis stultaque ambitio, aut alea turpis, aut gula foedissimumque patrimoniorum exitium, culina, pessumdat et ad incitas redigit,

Et

*Et luxus, populator opum, cui semper adhaerens
Infelix humili gressu comitatur egestas.*

Eiusmodi homines qui sua impensa in carcere aliquamdiu detinet, nae is bene meretur non modo de ipsis, sed etiam de rep. vt scilicet alii inde sibi exemplum sumant, spemque impunitatis, maximam peccandi illecebram, fouere desinant. His probe consideratis nemo, spero, sibi persuaderi patietur, debitorem cambialem, nomen haud dissoluentem, nullum laedere pactum, iniuriaque iure quodam perfecto, i. e. si recte te, FILANGIERI, intelligo, libertate ad tempus priuari. Isne fidem haud fallit, qui datis litteris cambialibus die veniente aut sese abscondit, aut fugae se mandat, aut inanibus vitur exceptionibus, aut quod saepe fieri vidi, creditori suum repetenti etiam conuicium facit malaque verba occinit? Quantum reip. interfit, fidem seruari, tam publicam, quam priuatam, sciunt omnes, qui vel leuiter, quid salus publica postulet, cognitum habent. Bene CICERO *de Off. II. 22.* *Qui pecunias creditas debitoribus condonandas putant, ii labefactant fundamenta reip. concordiam primum, quae esse non potest, cum aliis adimuntur, aliis condonantur pecuniae: deinde aequitatem, quae tollitur omnis. si habere suum cuique non licet; et mox cap. 24.* *Quam ob rem, ne sit aes alienum, quod reip. noceat, prouidendum est. Quod multis rationibus caueri potest: non si fuerit, vt locupletes suum perdant, debitores lucentur alienum. Nec enim vlla res vehementius reip. continet, quam fides, quae esse nulla potest, nisi erit necessaria solutio rerum creditarum. Qua de re nos vberius alibi d), quod hic repetere nihil attinet.*

d) In *diff. de cessione bonorum contumeliosa*, nec non *Aduersar. Lib. III. cap. 7.*

B

Cete-

Ceterum bene habet, quod FILANGIERIVS eo abstinuit argumento, quo inter alia vsus est AMIDEVS, nefas scilicet esse, pacto se ita alicui obstringere, vt deinde officii, quibus ciuitati obstricti sumus, satisfacere nequeamus. Quasi scilicet fortius haud esset vinculum, quo quis suo obstringitur creditori, eo, quo generatim (sine nexu singulari) tenetur reip. Quasi, cum officii satisfacere haud possumus vniuersis, laxius vinculum haud cederet fortiori. Quodsi cuiilibet, nisi singulares obstant rationes, relicta etiam patria alibi fortunarum sedem constituere fas est, quidni ad carcerem se obstringere, aut obligationem cambialem contrahere liceat e)? Sane, qui aliter statuunt, aut data opera labefactant fundamenta reip. aut, quid publice expediat, nesciunt. — Sufficient, spero, haec ad demonstrandum id, quod nobis propositum erat, custodiam scilicet debitoris cambialis nequaquam esse iniustam.

Ad alterum iam veniamus momentum, quo de utilitate rigoris cambialis quaeritur; et hanc quidem FILANGIERIVS tribus maxime de causis pertinaciter negat. Inutilis, inquit, rigor est cambialis ideo, quod debitores, qui soluendo sunt, ratione multo fortiore, periculo puta amittendae fidei, quam carceris metu. ad soluendum compelluntur. Itane malum apud debitorem periculum amittendae fidei plus, quam carceris metus, valere tibi videtur? Credat, qui volet; ego nequaquam. Quodsi enim in hominum vitas moresque paulo attentius inspexeris, facile reperies, vehementius eorum mentes percellere mala proxima,

etsi

e) Vbi tamen praeter minores et mulieres, haud mercatrices, exceptas volumus eiusmodi personas, quae reip. arctiore nexu, quam reliqui ciues, obstrictae sunt, e. g. clericos, milites, de quibus diximus in libello *Grundsätze des Wechselrechts* inscripto, §. 30. sq.

estis minora, malis adhuc incertis atque remotis, quantumvis maioribus. Quis igitur dubitabit, quin metus carceris, qui debitorem haud soluentem illico exspectat, plus apud eum valeat fidei amittendae periculo adhuc incerto? Et quam facile quaeso debitor concipiet spem reparandae fidei in praesenti amissae? Quae volumus, et credimus libenter, votorumque nostrorum nos compotes futuros esse, fere semper speramus. Et fac, debitorem spe sua interdum deturbari ac deiici, vel sic tamen, modo pecuniam suam retineat, facile se consolabitur. Quid enim apud multos, ut iam IUVENALIS dixit, salvis infamia nummis? Nonne saepius videmus homines, quamvis magna apud viros bonos laborent infamia, nihilominus apud alios admodum esse gratiosos, modo lautas illis praebere dapes, eosque, ut CICERO ait, malis pascere orbiculatis possint.

Haud maioris ponderis altera FILANGIERII est ratio, quae quidem his continetur verbis: Inutilis, quod ad dolosos attinet debitores, quippe quos grauiiores exspectant poenae, quam custodia et carcer. Nonne enim multo facilius est creditori, contra debitorem haud soluentem rigore uti cambiali, quam probatione doli se onerare difficili et ardua? Miror profecto, virum tam perspicacem ratione usum esse tam ficulnea atque inani.

Tandem rigor cambialis, quantum ad debitores pecuniae inopia laborantes, FILANGIERIO vel ideo inutilis videtur, quod his ipsis carcer facultates ad nomina dissolvenda haud solet suppeditare. Sed nec hoc perpetuo verum esse, ipso usu atque experientia edocemur. Quoties enim non fit, ut aut vxor, aut cognatus aliquis, aut amicus pro debitore soluens fidem eius liberet, creditorque suum hoc modo recipiat? Deinde nec desunt, qui inopiam

tantum simulent, nec vnquam, nisi coacti, aes alienum soluant; in quos apprime conuenit illud, nescio cuius:

*Sollicitum te cura tenet, non, quomodo soluar,
Quomodo non soluar, maxima cura tua est.*

Eiusmodi homines, quorum profecto haud paruus est numerus, nullis facile expugnaueris precibus, sed solo carceris metu ad solutionem adegeris, adeo scilicet nihil a se ipsi, sed omnia coacti faciunt.

Superest, ad tertiam etiam FILANGIERII argumentum, a noxia et damno, non modo ad debitorem, verum etiam ad creditorem ipsamque remp. a rigore cambiali; vt opinatur, redundante, petitum respondeamus. Damnosa, inquit, est debitoris custodia, quia plerique debitores carere haud inclusi ad meliorem peruenire possunt fortunam, cum contraria ex parte executio tam sollemnis, atque manus iniectio est, debitori omnem adimat fidem, eumque vna cum ipsius creditoribus haud raro pessumdet. Mihi vero neutrum vniuersè verum esse videtur. Prius certe non nisi de minima debitorum parte facile concesserim. Omnes rerum suarum haud incuriosi, quibus sanum est incipit, quosque fides nondum penitus destituit, maxime, sat scio, cauebunt, ne periculo custodiae sese exponant, omnemque movebunt lapidem, vt aut nomen dissoluant, aut rem alia ratione decendant; quod si facere negligant, magnopere vereor, ne spes omnis melioris fortunae decollarit. Sed fac, quemquam a creditore paulo seueriore praeter opinionem praecipitari, ei certe haud difficile erit, res suas in posterum diligentius administrando fidem, nonnihil debilitatam, reparare damnique acceptum sarcire. Haud quidem negaverim

verim, fieri interdum posse, ut festinata debitoris custodia cum huic, tum ipsi creditori damnum adferat. Sed cum nihil in his terris ab omni parte perfectum sit, cardo rei in eo hic vertitur, numnam incommodum e rigore cambiali nonnunquam! fortasse proueniens magnis utilitatibus commodisque inde oriundis praeponderetur? quod quidem nemo, qui rem iusta lance animoque a praedudicatis opinionibus libero ponderauerit, in dubium vocabit. Est enim hoc optimum et praesentissimum remedium contra fraudes fallaciasque malorum illorum hominum, qui veluti pecuniae accipitres semper quaerunt, quem deuorent, die solutionis autem veniente creditores suos maxima impudentia elidunt, eosque vel pipulo differunt, sibi dictum existimantes illud Plautinum:

*Eiicite ex animo curam atque alienum aes,
Ne quis formidet flagitatorum suum.*

Quando ex iis quaeritur, quidnam creditoribus suis reliquum esse passi sint, mala proferunt nomina, quorum nihil exigi potest, fere ac THEODORVS quondam Rex, qui, cum Londini carcere esset inclusus, et ex eo quaereretur, quidnam haberet, quod suis offerre creditoribus posset, *Regnum*, inquebat, *Corficae*.

Ecquis fidem aliis facile habebit et mutuum dabit, si ipsi timendum sit, ne pecuniae loco conuicia recipiat, aut taedium saltem molestaque litis sufflamina perferre necesse habeat? Quando autem solutione impedita fides (maxime inter mercatores) semel concidit, illicet, actum est de commerciorum flore et reip. salute, propterea quod non pos-

sunt vna in ciuitate multi rem atque fortunas amittere, vt non plures secum in eandem calamitatem trahant.

Quod FILANGIERIVS tandem addit de vsuraria prauitate indeque oriunda familiarum calamitate, nec non de iuuenum, ope litterarum cambialium aes alienum contrahentium, vitiis, aliisque, quae cernere sibi videtur, cambiorum incommodis, ea omnia non ad rectum eorum vsum, sed abusum potius pertinent. Iam peruulgatum est, rei cuiusdam abusum haud tollere v^o n eiusdem rectum atque legitimum. Quid quaeso in his terris est, quod, si quis eo male vtatur, noxium fieri haud possit atque damnosum? Quodsi autem omnia, quibus male interdum vtuntur homines, tollere e medio fas esset, quid saluum nobis restaret et integrum? Sint modo leges, vsuras prohibentes immodicas, sint leges, iuuenibus cambiorum vsu interdicientes vitiisque negotiationis collybisticae medelam adherentes: sint etiam, qui, ne prauus vsus leges suam redigat in potestatem, prouideant; et nihil reip. a litterarum cambialium vsu metuendum erit. Contraria ex parte tot tantaque sunt negotiationis collybisticae commoda atque emolumenta, vt pauca nulliusque fere momenti incommoda, ex eius abusu forte prouenientia, cum illis comparari nullo modo possint; quod quia iam alibi ostendimus, ostenderunt et alii, actum hic agere nolumus, maxime cum non de cambiis generatim, sed de rigore tantum cambiali, optimo calumniarum praecedendarum fideique, qua publicae, qua priuatae, feruandae remedio, dicere instituumus.

Nec

Nec est, quod quis mihi fortasse obiiciat, esse tamen prouincias, in quibus rigor cambialis aut plane non *f*), aut saltem non omni modo in usu sit *g*), quarumque salus ea re nihil periclitetur. Effer enim hoc argumentum eorum ex numero, quae absona dicuntur et inania, propterea quod hic non de necessitate, sed de utilitate atque commodis rigoris cambialis quaeritur. Stare posse remp. etsi haec fidei seruandae ratio in ea haud vigeat, nemo negauerit. Sed annon satius sit cum ad florem commerciorum promovendum, tum ad fidem in ciuitate seruandam, eo vti remedio, hoc est, quod quaerimus, et, ni animi fallimur, iam demonstrauimus. Sunt sane prouinciae, sunt regiones, in quibus alia etiam instituta, quamuis saluberrima, ignorantur, quaeque ideo nequaquam intereunt. Quin autem eadem instituta ad florem atque salutem aliarum prouinciarum, in quibus introducta sunt, multum conferant, ciuiumque commoditatem et felicitatem nimium quantum augeant, id quidem in dubium vocari haud potest. Nemo facile mihi persuaferit, tantum apud nos fore commercio rem florem, tamque paucas de violata fide querelas, nisi rigore vteremur cambiali, debitoresque scirent, veniente die aut soluendam, aut in carcerem migrandum esse. Mihi quidem in praesenti sufficit, contra *FILANGIERIVM* ostendisse, eundem rigorem neque iniustum, neque inutilem, nec denique noxium esse atque damnosum. Vos iam decernite, quibus ius suffragii

f) E. g. in terris Fuldensibus. Conf. *EVGEN THOMAS Entwurf der Fuldischen Gerichtsverfassung, Fr. a. M. 1784.*

g) Vid. Perill. *DE STECK* Essais sur divers sujets interessans pour l'homme d'etat et de lettres (à Berlin 1785.) p. 9.

fragii est! Si, quod spero, litem secundum me dederitis,
impensè laetabor. Sin aliter forte ceciderit, hoc certe

— — *solamen habeo*
Mortis, ab Aemonio quod sim iugulatus Achille.

Si quem denique ipsum fortasse offenderit verbum,
seu, vt clarius loquar, si hic ipse rigor nonnullis duritie ali-
qua laborare videatur, iis quidem nihil, nisi hoc CICERO-
NIS ad Brut. Ep. II. *Salutaris seueritas vincit inanem speciem*
clementiae, reponam.

Nunc

Nunc autem indicenda sunt sollemnia inauguralia

CANDIDATI DOCTISSIMI

ADOLPHI WENCESLAI SCHMIDTII

A. M.

qui sua de vita, laudabiliter adhuc acta, ipse his verbis exposuit:

Natus sum Kozeniczæ propter Varsouiam, anno huius seculi LVI. patre Ioanne Theophilo, qui quondam in Potentiss. Reg. Poloniae et Elector. Saxoniae exercitu stipendia meruit, nunc vectigalium exactoris Stoesenæ, prope Numburgum, munere fungitur, matre Eleonora Eberhardina Hertelia; quos quidem parentes optimos saluos adhuc atque incolumes venerari me posse maxime lactor. Horum igitur cura et fide factum est, ut admodum puer, Polonia relicta, a Thümeckio, Stoesenæ Cantore, quem et mortuum grata memoria prosequor, religionis et litterarum initiis imbutus in scholam Numburgensem Senatoriam mitterer, ubi Traegero, Mehmelio, Staffelio, b. Milkio, et Schützio, nunc Directore Gymnasii Gerani dignissimo, praeceptoribus nouem annis continuis usus sum, quorum maxima in me merita pie semper venerabor. Inde anno MDCCLXXVI. ad hanc litterarum vniuersitatem accessi, a I. L. E. Püttmanno, tum Rectore Magnifico, ciuibus academicis adscriptus. Quum vero id mihi propositum staret, ut in Academia theologiae studia tractarem, omnemque in illo litterarum genere aetatem age-

C

rem;

rem: per quinque, et quod excurrit, annos hanc studiorum rationem tenendam esse existimaui, ut diuinarum litterarum studio accuratam humaniorum cognitionem adiungerem. Eo consilio secutus sum in explicandis scriptoribus Graecis et Latinis Morum, Ernestium, Elaqui, Prof. Reitzium, Ectium, b. Clodium; in philosophia vniuersa Platnerum, Seydlitzium, Zwanzigerum; in Mathefi Borizium; in Physicis b. Funcium, in omni historia Burscherum, b. Koernerum, b. Boehnium, et Wenckium. Inde ad theologicas disciplinas propius accessurus scholas frequentavi b. Ernestii, Burscheri, b. Koeneri, Mori, Dathii, Bosseckii, Hempelii, b. Hebenstreitii. Iam vero in hoc studiorum cursu S. V. Kuinoelius, Th. D. ad aedem Thomanam Archidiaconus, cui mox innotueram, in domum me receptum per quinque annos liberis praeceptorem dedit, multisque modis ad hunc usque diem egregie de me mereri studuit. At valetudinis, qua tum premebar, causa non solum domum Kuinoeliam relinquere, sed et ad iurisprudentiam transire coactus sum. In nouo hoc cursu ius naturae et Imperii Germanici publicum a b. Segero, ius ciuile a Schotto et Bienero, germanicum, criminale, canonicum, et modum procedendi in iudicio itidem a Schotto, feudale a Rauio, Saxonicum a Kindio, qui nunc Dresdae Sereniss. Elect. Sax. a prouocationum iudicandarum consiliis est, percepi. Artem ex commentariis forensibus referendi Vir Generosiss. et S. R. de Winckler, Facultatis iuridicae Praefes grauissimus, me docuit. Quibus quidem Praeceptoribus Summis atque Optimis tam disciplinae praestantia, quam alius humanitatis liberalitatisque documentis obstrictissimum me teneri, gratissimus profiteor. Neque silentio praeterire possum, per omnem hanc vitam Academicam patronos me habuisse, qui me consilio iuuarent et re, multos, quibus omnibus ac singulis

gulis non solum publicas ago gratias et habebo semper, sed et vt nunquam beneficiis in me collatis indignus videar, diligenter elaborabo.

Praeterea ab Excell. I. C. Theoph. Ernestio in dissertationis de usu vitae communis ad interpretationem N. T. ex cathedra philosophica defendendae societatem adscitus sum; atque ab Ampliff. Philosophorum Ordine anno MDCCLXXXI. summos in philosophia honores impetraui. Examine pro Candidatura et praxi superato Baccalauri iur. utr. honoribus ab Illustri Ictorum Ordine ornatus, atque ab Amplissimo Senatu Lips. Notarii publici Caesarei munere cumulatus iurisprudentiae rerum vsu firmandae opportunitatem sum nactus, cum Illustris Blünneri beneficio, in Praefectura circuli Lips. tum institutione Hassii, caussarum patroni apud nos celeberrimi, quorum insignia erga me humanitatis documenta grati animi sensu semper prosequar. Caeterum potestatem caussas in foro Saxónico orandi anno MDCCLXXXVII. consecutus caussis agendis operam nauaui; nec minus scholas iuridicas, cum superiori anno commentationis de vi atque efficacitate iurisiurandi partem priorem publico virorum doctorum examini proposuissem, priuatim habui.

Ad altiora nunc progressurus a Collegio nostro, vt summi in iure honores ipsi tribuantur, petiit. Cui desiderio, postquam in examine, quod vocant, rigoroso Collegii expectationi omni ex parte satisfecit, cum deesse haud poterimus, vt publice etiam de eius profectibus constet, proximo die Mercurii in auditorio Ictorum hora a meridie II. l. 2. C. de resc. vend. interpretabitur, mox autem a. d. XVI. huius mensis hora IX. eodem loco Commentationis suae de vi atque efficacitate iurisiurandi partem alteram sine praefide publice defen-

defendet, quo factō vir illustris atque excellentiss. D. CHRIS-
 TIAN. RAU, Supremae Curiae Provincialis, et Ordinis
 nostri Assessor, Tit. de V. S. et R. I. Prof. Publ. Ord. fautor
 et collega honoratissimus, cui ex eiusdem Ordinis decreto
 promotoris munus delegavi, summos in iure honores cum
 omnibus privilegiis atque iuribus huic dignitati adnexis,
 sola spe ad sessionem in Collegio nostro aspirandi excepta,
 ipsi tribuet atque concedet.

Quam sollemnitate[m] ut RECTOR ACADEMIAE
 MAGNIFICVS, COMITES ILLUSTRISSIMI, VTRIVS-
 QUE REIP. PROCERES GRAVISSIMI, CIVES denique
 GENEROSISSIMI NOBILISSIMIQUE praesentia sua ho-
 norifica splendidiorem reddere velint, enixissime rogamus.
 Sc. Lipsiae a. d. XI. April. MDCCLXXXIX.

LIPSIÆ

EX OFFICINA SOMMERIA.

Leipzig, Diss., 1789 P-Z

X 241 78 29

ULB Halle

3

006 383 351

178921.
89
4

PROCANCELLARIUS
IOS. LVD. ERN. PÜTTMANNVS

I. V. D
CATHEDRALIS ECCLESIAE NVMBVRGENSIS CANONICVS
PANDECT. PROF. ORD. ET COLLEG. ICTOR
ASSESSOR

SOLLEMNIA INAUGVRALIA

PRAECLARISSIMI CANDIDATI

ADOLPHI WENCESLAI SCHMIDTII

A. M

A. D. XVI. APRILIS MDCCLXXXIX

PUBLICICE CELEBRANDA

INDICIT

